

Sygn. akt IV U 836/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia del. Agnieszka Walkowiak

Protokolant: sekretarz sądowy Mariola Konończuk

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2019 r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w E.

z dnia 17 maja 2019 r., znak: (...)

o wysokość emerytury

I. oddala odwołanie;

II. wniosek ubezpieczonej J. R. o wyrównanie świadczenia emerytalnego, poczynwszy od dnia przyznania prawa do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, zawarty w odwołaniu od decyzji z dnia 17 maja 2019 r., znak: (...), przekazuje pozwanemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. celem rozpoznania.

Sygn. akt IV U 836/19

UZASADNIENIE

Ubezpieczona J. R. wniosła odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 17 maja 2019 r., znak (...), na podstawie której ponownie ustalono wartość jej świadczenia emerytalnego. Skarżąca wskazała, że organ rentowy dokonując ponownego przeliczenia świadczenia niekorzystnie dla niej przeliczył go, powinien tego dokonać „jak emerytki, które nie przeliczały”. W jej ocenie suma wypłaconej kwoty z tytułu wcześniejszej emerytury powinna być podzielona na dalsze lata życia i dodana do emerytury powszechnej. Ponadto wnioskodawczyni wskazała, że miała od 6 lat zaniżone świadczenie emerytalne i wniosła w związku z tym o ponowne przeliczenie należnego świadczenia.

Wniosła również o wyrównanie zaniżonego świadczenia po przejściu na emeryturę powszechną.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wniósł o jego oddalenie, wskazując, że zaskarżoną decyzją ponownie ustalili wysokość przysługującej wnioskodawczyni emerytury, w związku ze złożonym wnioskiem, na podstawie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. Pozwany powołał się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm., zwana dalej „u.e.r.f.u.s.”), wskazując, że w zaskarżonej decyzji przeliczono wnioskodawczyni emeryturę, przyjmując obecnie podstawę obliczenia niepominiowaną o kwoty pobranej wcześniej emerytury, uwzględniając przy tym wszystkie zmiany świadczenia jakie miały miejsce od dnia przyznania emerytury do dnia 28 lutego 2019 r.

Z uwagi na powyższe – zdaniem pozwanego – żądanie ubezpieczonej dodatkowego zwiększenia przysługującej jej emerytury jest nieuzasadnione.

W piśmie procesowym z dnia 21 sierpnia 2019 r. wnioskodawczyni wskazała, że uważa, iż w nowym przeliczeniu emerytury powszechnej powinny być „pomniejszone dalsze lata życia czyli od 1 marca 2019 r.”. Podniosła również to, że skoro nowe przeliczenie emerytury jest od dnia 13 marca 2014 r. wyższe od dotychczas wypłacanego, to powinna otrzymać wyrównanie za wcześniejsze lata.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona J. R. urodziła się dnia (...)

Od dnia 12 listopada 2008 r. ubezpieczona pobierała emeryturę wcześniejszą, przyznaną decyzją z dnia 27 października 2008 r., znak: (...) -1/20/E.

W dniu 26 lutego 2014 r. ww. zgłosiła wniosek o emeryturę w związku z ukończonym powszechnym wiekiem emerytalnym. Decyzją z dnia 19 marca 2014 r., znak (...), pozwany przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 12 marca 2014 r., tj. od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Wypłata tak ustalonej emerytury została zawieszona jako mniej korzystne świadczenie.

W dniu 26 marca 2019 r. ww. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego wydaniem decyzji z dnia 19 marca 2014 r., uchylenie tej decyzji oraz ponowne przeliczenie jej emerytury w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie o sygn. akt P 20/16.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2019 r. organ rentowy wznowił postępowanie w sprawie emerytury ustalonej prawomocną decyzją z dnia 19 marca 2014 r., wydając w tym terminie również decyzję odmawiającą uchylenia decyzji z dnia 19 marca 2014 r., stwierdzając wydanie jej z naruszeniem prawa.

W dniu 17 maja 2019 r. pozwany wydał zaskarżoną decyzję, uchylając decyzję z dnia 19 marca 2014 r. oraz ustalając wysokość emerytury od dnia 1 marca 2019 r. i podejmując wypłatę świadczenia, którego wysokość ustalono na kwotę 2522,01.

W dniu 13 czerwca 2019 r. ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji.

(okoliczności bezsporne, dowód: akta rentowe ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że przywołane wyżej okoliczności faktyczne były między stronami ostatecznie bezsporne.

Bezspornie też przy wydaniu decyzji z dnia 19 marca 2014 r., znak (...) o przyznaniu ubezpieczonej emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, organ rentowy zastosował art. 25 ust. 1b u.e.r.f.u.s., a więc przepis, który wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. w sprawie o sygnaturze P 20/16 został uznany za niezgodny z Konstytucją RP w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 u.e.r.f.u.s. (emerytury przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego). Tym samym organ rentowy w decyzji z dnia 19 marca 2014 r. zaniżył wysokość świadczenia w ten sposób, że pomniejszył podstawę obliczenia emerytury o sumę pobranej emerytury wcześniejszej.

W myśl art. 24 ust. 1 u.e.r.f.u.s. ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie zaś z art. 25 ust. 1 u.e.r.f.u.s. podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Natomiast art. 26 ust. 1 i 6 u.e.r.f.u.s. stanowi, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Zastosowana formuła wymiaru emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. polega na ustaleniu wysokości świadczenia w efekcie podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia (ŚDTŻ). Taki sposób obliczenia świadczenia – kwalifikowany jako system zdefiniowanej nieskapitalizowanej składki – uzależnia poziom emerytury w szczególności od wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia (wysokości składek) w całym okresie zatrudnienia (ubezpieczenia), metody waloryzacji i wieku przejścia na emeryturę. Ta ostatnia kwestia ściśle wiąże się z zagadnieniem ustalania przeciętnej długości życia na emeryturze. Średnia ta wynika z tablic trwania życia ogłaszanych przez Prezesa GUS corocznie w terminie do dnia 31 marca w formie komunikatu publikowanego w Monitorze Polskim. W tablicach tych ŚDTŻ dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego ustala się wspólnie dla kobiet i mężczyzn i wyraża w miesiącach.

Od dnia 1 stycznia 2013 r. do art. 25 u.e.r.f.u.s. dodano ustępy 1a-1c. W ust. 1b wprowadzono regulację, na mocy której świadczeniobiorcom pobierającym emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 u.e.r.f.u.s. lub art. 88 Karty Nauczyciela (a na podstawie ust. 1c także emeryturę określoną w art. 34, 48 i 49 w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r.), podstawę obliczenia emerytury z art. 24, ustaloną zgodnie z art. 25 ust. 1, pomniejszało się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. W konsekwencji osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego wiązało się z odpowiednim obniżeniem wysokości emerytury nabywanej z tego tytułu, chyba że była ona przyznawana po emeryturze pomostowej, której pobieranie nie wpływało na zastosowanie opisanego mechanizmu.

Wnioskodawczyni złożyła w dniu 26 lutego 2014 r. wniosek o emeryturę z powszechnego wieku emerytalnego. Zgodzić się trzeba z pozwanym, że w dniu zgłoszenia wniosku średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego wynosiło 252,30. Zgodnie z brzmieniem art. 26 ust. 6 u.e.r.f.u.s., pozwany przyjął do ponownego ustalenia wysokości emerytury ten wariant jako korzystniejszy. Nie można było przyjąć średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczeniu świadczenia z dnia 26 marca 2019 r., albowiem liczy się data zgłoszenia wniosku o przyznanie prawa do świadczenia, nie zaś jego przeliczenia bez względu na to, czy emerytura była faktycznie pobierana.

Składki na koncie są corocznie (od dnia 1 czerwca każdego roku) waloryzowane, a podwyżka obejmuje kwotę składek zewidencjonowanych na dzień 31 stycznia roku, w którym jest przeprowadzana waloryzacja, powiększona o kwoty z tytułu już przeprowadzonych waloryzacji. Zwiększenie wartości składek zewidencjonowanych na koncie następuje w rezultacie ich pomnożenia przez wskaźnik waloryzacji, tj. wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem powiększony o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do roku poprzedniego. Jeżeli przypis będzie niższy niż inflacja, to składki wzrosną o wskaźnik inflacji. Obowiązujący mechanizm waloryzacyjny uwzględnia zatem zarówno wzrost/spadek poziomu inflacji, jak i reaguje na coroczną dynamikę wpływu składek do ZUS. Kwartalną metodę waloryzacji - uwzględniając powyższy mechanizm - stosuje się w przypadku osób, którym ustalono prawo do emerytury (art. 25a).

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonej jak w pkt I wyroku.

Z uwagi na to, że ubezpieczona w odwołaniu wniosła o wyrównanie zaniżonego świadczenia po przejściu na emeryturę powszechną, Sąd na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. orzekł o jego przekazaniu organowi rentowemu celem rozpoznania jako nowe żądanie dotychczas nierozpoznane przez pozwanego.